

Geny ogłoszeń za wiersz milimetry przed 1 złoty w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a świąteczne 25 proc. drożej. Drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Najmniejszej 1 zł. Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego

Prenumerata wynosi miesięcznie

zł. 2.—

Adres Redakcji, Administracji i Drukarni: Sosnowiec, Teatralna 1a. Redakcja i Administracja: Sosnowiec, 23.80

104.247

KRAKÓW
Biblioteka Jagiellońska
Św. Anny 12

ODDZIAŁY:

KIELCE, Marsz Focha 26 (róg Sienkiewicza) tel. 13-78; BĘDZIN, Małachowskiego 74; DĄBRÓWA, ul. 3-go Maja 14 i Kłobłowej Jadwig' (róg Narutowicza); ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. 97; CZELĄDZ, Miłowicka N. 5 GRODZIEC, ul. Legionów tel. 7.19.66

Madryt w morzu ognia

Largo Caballero skazany na śmierć

MADRYT, 20. 11. PAT. Wczorajsze bombardowanie centrum stolicy przez samoloty powstańcze poczyniło znaczne szkody.

Domy w niektórych dzielnicach uległy zniszczeniu. Wśród gruzów jest wiele trupów. Tysiące ludzi opuściło swoje domostwa, zamienione w ruiny. Ci, którzy schronili się w piwnicach przy ul. Anton Martin, zostali żywcem zagrzebani.

W wielu gmachach powypadały szyby, m. in. w Banku Hiszpańskim i w ministerstwie komunikacji.

MADRYT, 20. 11. PAT. Rada obrony Madrytu ogłasza o godz. 12-ej w południe: Gwałtowne walki w dniu 19 b.m. w dzielnicy uniwersyteckiej zakończyły się na korzyść wojsk republikańskich, które odebrały wszystkie gmachy, zajęte poprzednio przez wojska marokańskie, z wyjątkiem przytułku Cristina, gdzie oddział przeciwnika jest osaczony ze wszystkich stron.

PARYŻ, 20. 11. Stacja radiowa w Sewilli donosi, że łącznie z samolotami straconymi w czwartek, liczba samolotów czerwonych zestrzelonych od początku wojny wynosi 157.

Stacja radiowa w Teneryfie donosiła o północy, że wojska narodowe zdołały wybudować coraz to nowe ulice w Madrycie.

Ta sama stacja zakomunikowała, że skazano na śmierć syna czerwonego szefa „rządu“ Largo Caballero, który znajdował się w niewoli narodowców.

Generał Queipo de Llano oświadczył w czwartek w swym przemówieniu w Sewilli, że wszyscy czerwoni żołnierze, którzy wogóle jeszcze atakują należą do t. zw. „międzynarodowej ko-

lunny“. Ani wśród zabitych, ani wśród jeńców nie spotyka się już więcej huszpańskich milicjantów.

Pomimo olbrzymich strat, ustawiez

nie zapelniają się szeregi „międzynarodowej kolumny“, co dowodzi, że zasilają „kolumnę“ stale transporty cudzoziemców.

O bombardowaniu Barcelony mówiono w parlamencie angielskim

LONDYN, 20. 11. PAT. Reuter donosi, iż min. Eden w odpowiedzi na za pytanie w Izbie Gmin oświadczył, iż rząd brytyjski nie otrzymał żadnego oświadczenia w sprawie blokady portów hiszpańskich, natomiast w dniu 17 b.m. rząd brytyjski otrzymał z Burgos komunikat o możliwości bombardowania Barcelony.

Komunikat ten brzmi: „Rząd narodowy hiszpański jest zdecydowany przeszkodzić wszelkimi możliwymi środkami wojennymi skandalicznej do stawie broni, amunicji i czołgów do portu w Barcelonie na statkach o jęzwności przeważnie sowieckiej lub hiszpańskiej.“

Rząd narodowy zdecydowany jest uciec się nawet do zniszczenia portu i wobec tego uprzedza floty obce, że by łoby pożądaną, aby statki obce opuściły ten port jak najszybciej, żeby uniknąć szkód, które mogłyby im wyrządzić mimo woli akcją wojenną, co do której innych ostrzeżeń już nie ogłosimy. Cudzoziemcom i ludności cy-

wilnej doradza się również opuszczenia miasta, a w szczególności dzielnic bliskich portu, aby nie padli ofiarą walk. Po otrzymaniu tego komunikatu ambasador brytyjski w Hendaye otrzymał instrukcję, aby zwrócił się do władz w Burgos o zagwarantowanie w pewnych punktach wybrzeża barcelońskiego prawa zawijania statków do brzegu, tak jak uczyniono to już w innych punktach wybrzeża.

Po tych wyjaśnieniach interpelant poseł Attle oświadczył: Wiadomo, że władze w Burgos są to powstańcy i nie mają uznania międzynarodowego, przez to ich akcja na morzu uważana być winna za korsarstwo. Min. Eden odpowiedział na to: Izba Gmin winna skrupulatnie odróżnić stanowisko okrętów wojennych brytyjskich na pełnym morzu od położenia w portach obcych, które mogą być miejscem operacji wojennych.

Katastrofa kolejowa w Chabówce

Na stacji w Chabówce wydarzyła się katastrofa kolejowa.

W pociągu nr. 522, składającym się z 13 wagonów, opuszczającym stację w Chabówce, wykoleił się dziesiąty z kolei wagon 3-ej klasy i 11-ty wagon pułmanowski.

Na miejsce wypadku wyjechał pociąg ratunkowy z Suchej, a następnie komisja dyrekcji kolejowej w Krakowie.

W katastrofie tej zginęli na miejscu: Stefania Łyżek z Nowego Targu, Kosakowski i jego żona z Nowego Targu, Jan Dzybyk z Podpieczowa (województwa śląskiego).

Ciężko ranni są Jan Fidelus, córka zabitych Kosakowskich, Andrzej Cieczko, Józef Morawiec i Andrzej Rutkowski. Wszystkim rannym w katastrofie udzielił natychmiastowej po-

mości lekarz kolejowy. Komunikacja po naprawieniu toru została wznowiona, tak że obecnie ruch odbywa się normalnie.

Przyczyny katastrofy należy dopatrywać się w wadliwym zestawieniu garnituru, złożonego z wozów o różnym tonażu. Obok ciężkich pułmanów szły wozy lekkie, umieszczone ponadto ciężkimi. Na fakt niedbalogo zestawienia pociągów, zwracano już niejednokrotnie uwagę i był on przedmiotem nawet debat sejmowych.

Wagon lekki umieszczony pomiędzy dwoma ciężkimi, zarówno przy ruszeniu z miejsca, jak i przy hamowaniu, ma inny pęd, aniżeli wozy cięższe, a tym samym łatwo może być przez te cięższe wozy poderwany, co wystarcza do wyskoczenia z szyn.

Drużynowi marszu do Palestyny kryminalistami

W wyniku dochodzenia przeprowadzonego w sprawie aresztowanych uczestników marszu młodych żydów do Palestyny, składających się na sztab komendanta, adw. Ryppela, ujawniło, że 6 cich spośród zatrzymanych ma na sumieniu szereg kradzieży i innych wykroczeń. Stwierdzono, że byli karani dwaj „adiutanci“ komendanta oraz 4 cich spośród „drużynowych“.

„Adiutant“ Icek Pultuskier notowany jest w urzędzie śledczym trzykrotnie za uprawianie gry hazardowej „w trzy karty“. Drugi „adiutant“ Izrael Majer Kersler, uctowany jest 6 razy za kradzieże i paserstwo, a w r. 1927 skazany był na 6 miesięcy więzienia przez wojskowy sąd za dezercję.

Nie dziwnego, że chcieli oni wyemigrować do Palestyny, skoro ich kartoteki w Foisce tak czarno wyglądają.

Charakterystycznym jest, że sztab ten enigmatycznie rozmawiał z adwokatem — Wygląda to na to, że adwokat wraz z „klientami“ udawał się do Palestyny.

350 górników zginęło w zatopionej kopalni

Katastrofa żywiołowa w Japonii

TOKIO, 20. 11. W północnej Japonii wydarzyła się straszliwa katastrofa żywiołowa, w czasie której kilkuset górników japońskich straciło życie.

Nieszczęście wydarzyło się w wiosce górniczej Osaruzawa.

Dotychczas ustalano, że liczba ofiar

śmiertelnych wynosi 350, istnieje jednak obawa, że znacznie więcej górników utonęło.

Teren nawiedzony katastrofą obejmuje 5 wsi, zamieszkałych przeważnie przez ludność górniczą. Z pośród

3.600 mieszkańców tych wsi, 2000 stanowią górnicy. Na ogólną liczbę 1000 domów, 350 uległo zniszczeniu.

Mieszkańcy wskazywali już niejednokrotnie na niebezpieczeństwo przetrwania tamy.

Posiedzenie sejmu w grudniu

W połowie przyszłego tygodnia oczekiwane jest wydanie zarządzenia p. Prezydenta o zwołaniu zwyczajnej sesji sejmowej. Druk budżetu ma się ku końcowi.

Pierwszego posiedzenia sejmu oczekują w pierwszych dniach grudnia, prawdopodobnie dn. 3. 12.

Komisarzem w Gdańsku p. M Chodański

Dowiadujemy się, iż następcą min. Pappera na stanowisku generalnego komisarza rządu polskiego w Gdańsku ma być p. Marian Chodański — dotychczasowy charge d'affaires w Pradze.

Dormoy następcą min. Salengra

PARYŻ, 20. 11. PAT. Kola polityczne zdają się potwierdzać wiadomość, iż premier Blum zwrócić się miał do Maxa Dormoy, podsekretarza stanu w ministerstwie spraw wewnętrznych z propozycją objęcia tekij spraw wewnętrznych po zmarłym min. Salengra.

Proces trockistów w Moskwie

MOSKWA, 20. 11. Agencja Tass donosi o rozpoczęciu procesu przed wojskowym kolegium najwyższego trybunału przeciwko 9 członkom „grupy kontrewolucyjnych trockistów“, oskarżonym o organizowanie sabotażu w kopalniach węgla w zachodniej Sverdlii.

Wśród oskarżonych znajdują się Pesechonow oraz inż. Stieckling z Niemiec, którzy mieli utrzymywać kontakt z „organami szpiegowskimi“ jednego z państw obcych. Wskutek skądinąd działalności podsądnych w kopalniach w jednej z nich nastąpił w września br. wybuch gazów, powodując śmiertelne zatrucie 10 osób i zranienie kilkunastu innych. Instrukcją udzielał oskarżonym niejaki Drobais, który kierował całą nielegalną działalnością trockistów w zachodniej Sverdlii. Agencja Tass podaje, że wszyscy oskarżeni przyznali się do winy i do popełnionych przez nich przestępstw.

Polacy w wojnie hiszpańskiej

W przedśionku terenu walk

Zainteresowanie się światem Hiszpania nie jest bez znaczenia dla sąsiedniej Portugalii.

A oto obrazek z jej stolicy. Przed pałacem konsulatu jenerału w Hiszpanii w Lizbonie stoi długi szereg samochodów.

Większość z nich posiada znaki rejestracyjne, różniące się od portugalskich. Czytamy więc na nich znaki „M” — Madryt, „Bu” — Burgos, „Sa” — Salamanka. Jeden z samochodów, duża, czarna limuzyna, ma na przedniej szybie przyklejoną kartkę z nadrukiem: „Huelva. Jefatura de Transporter. Requisado. Nr. 374” — co oznacza: „Huelva. Szefostwo transportów. Zarekwirowane. Nr. 374”. Równoległe do rzędu samochodów stoi długi wąż ludzi, wchłaniany powoli, drobnymi porcjami przez maszyną bramę wejściową. To przeważnie emigranci hiszpańscy, ludzie — często bez dachu nad głową i bez kawałka chleba.

Pierwsze oznaki pobliskiej wojny. Właśnie jednej z czekających swej kolej kobiet zrobiło się słabo. Z czeluści bramy wyniesiono wnet szklankę wody, kobieta opuściła swe miejsce w kole i znalazła się wewnątrz bramy.

W salach konsulatu jest przepelnie nie. Tłum interesantów, tłum urzędników, głośno, gorączkowo, nieprzyjemnie. Ze wszystkich stron dzwonią telefony, rozgwar podniesionych głosów miesza się z zadyszczanym stukotem maszyny do pisania, wszystko niknie chwilami w chmurach gryzącego dymu cygar. Co chwila chłopcy znoszą depesze i znikają z nimi w któryś z wysokich drzwi. Nastrój, przypominający tołkę...

Kwatery główna podczas bitwy. Jeden z korespondentów pism polskich natknął się w Lizbonie na rodaka i tak oto pisze o tym spotkaniu.

Po południu mam ciekawe i nieocze-

kijwane spotkanie. Przychodzi do mnie J. B., Polak, służący w lotnictwie powstańcy. Wależył na odcinku Malagi, odbył szereg raidów bombowych, a obecnie przebywa w Portugalii. Opowiada mi o znacznym udziale elementu cudzoziemskiego w lotnictwie powstańcy. Zresztą, w sztabie, służbie technicznej i oddziałach zmotoryzowanych ma być jakoby nie inaczej. Po stronie czerwonych jest to samo, a prócz Rosjan jest i tu także

mnóstwo strażników najrozmaitszych narodowości,

szukających przygód, a jeszcze częściej — pieniędzy. Ot, zaciężni żołnierze sprzed wieków.

Bądźmy przyjaciółmi zwierząt

Odezwa do społeczeństwa Zagłębia

Po paru latach nieczynnych, wznowiono działalność Towarzystwa Opieki nad zwierzętami które ma na celu ochronę zwierząt, ich obronę przed złem i srogim obchodzeniem się oraz wpływaniem na polepszenie ich doli w ogólności. Towarzystwo ma za zadanie: a) rozpowszechnianie słowem, piśmem i czynem idei współczucia i przyjaźni dla zwierząt, b) organizowanie i prowadzenie schronisk, poidel, punktów opatrunkowych i lecznic dla zwierząt, c) występowanie do władz z inicjatywą nowych praw, rozporządzeń, zarządzeń i dochodzeń związanych z realizacją Towarzystwa, d) ułatwianie w nabywaniu zdrowej paszy, e) zachęcanie społeczeństwa do dobrego obchodzenia się i opieki nad zwierzętami przez wyznaczanie nagród pieniężnych i przyznawanie odznaczeń i pochwał. —

Towarzystwo spełni swe zadanie, jeżeli społeczeństwo pospieszysz z pomocą przez zapisywanie się na członków i składanie ofiar.

Zapisujcie się na członków i składajcie ofiary. Rozpowszechniajcie idee przyjaźni dla zwierząt, tych zwierząt, które od zamierzonych czasów stoją wiernie przy boku człowieka, oddając mu olbrzymie korzyści i ułatwiając jego pracę w postępie ku cywilizacji.

Użyteczność zwierząt jest każdemu znana, natomiast bezmiar krzywd mało komu.

Ludzie jeżeli bory — muszą wzajemnie dać chociażby odrobinę współczucia i sprawiedliwości. Otoczenie opieką bezbronną świat zwierzęcy, który sam sobie nieś pomocy w swych cierpieniach nie może, jest koniecznością ze względów ludzkości i postępu cywilizacji.

Warunki przyjęcia: wpisowe zł. 1, składka członkowska 50 gr. Zgłoszenia przyjmuje kancelaria Tow. w Sosnowcu przy ul. 3 Maja 20 obok kościółka w godz. 9—16. Zarząd.

Dodatek mieszkaniowy

DLA NAUCZYCIELI.

W związku z zapytaniem jednego z wojewodów, ministerstwo spraw wewnętrznych wyjaśniło, że nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, pozostający na bezpłatnym urlopie w stanie pozasłużbowym ma prawo do dodatku mieszkaniowego z funduszu gminy.

W tego rodzaju wypadkach nauczyciel nie ma prawa do żadnych świadczeń (uposażenie, ulgi kolejowe, państwowa pomoc lekarska), ponieważ nie pełni obowiązków nauczycielskich.

Penury rejestru nauuczycieli w urzędach

W Janowie Lubelskim aresztowano naczelnika urzędu skarbowego.

Przed białostockim sądem stanął b. burmistrz Suraża, oskarżony o przywłaszczenie pieniędzy miejskich.

Sąd wleńsk skazał b. komornika Stefana Wojciechowskiego na 6 lat więzienia i 10 lat pozbawienia praw za malwersacje sięgające 13.000 zł.

Sąd radomski skazał przewodniczącego i kasjera spółdzielczej kasy im. Stefczyka w Kuczka na 3 lata więzienia za przywłaszczenie 10.700 zł.

Sąd w Strzyżu skazał kierownika rachuby Urzędu skarbowego w Dolinie za sprzeniewierzenie depozytów skarbowych.

W Radzyminie wykryto nadużycia i fałszerstwa, popełnione przez 2 poborców podatkowych.

Spadek ludności żydowskiej na Wołyniu

W ostatnich latach daje się zauważyć spadek ludności żydowskiej na terenie Wołynia. Gdy w 1921 r. było w miastach i miasteczkach Wołynia średnio 58,9 pr. to obecnie cyfra ta spadła do 49 pr. Ludność żydowska na terenie wsi wołyńskie było 5 pr., a obecnie 4,5 pr. Średnio na Wołyniu było ludności 11,5 pr., a obecnie 10 pr. Powodem tego wyraźnego spadku liczby mieszkańców żydów, jest poważna ilość emigrantów do Palestyny, Argentyny, Kanady, Brazylii, Urugwaju. Daje się także zauważyć duży ruch ze wsi do miast.

Dwa razy daje, kto szybko daje!
Składajcie jak najrychlej ofiary, na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.
Konto PKO Nr. 70.200
Pomoc Zimowa.

Zaspokojenie żywotnych potrzeb narodu

Z okazji organizowanych dni kolonialnych odbędzie się dziś w Izbie Przemysłowo-Handlowej odczyt radcy M. Pankiewicza z Warszawy pt. „Polskie dążenia kolonialne”. W związku z tym warto tu omówić ten ważny dla nas problem.

Każdy naród, aby mógł się rozwijać normalnie i wzmacniać gospodarczo — musi stworzyć sobie po temu odpowiednie warunki. Na narodowi takiemu niezbędne są: 1) obszary dla rozmieszczenia swej ludności, 2) surowce dla produkcji fabrycznej i dla konsumpcji, 3) rynki zbytu dla wyrobów krajowych, wytwarzanych w warsztatach zatrudniających liczne rzesze robotników.

Czy Polska te warunki posiada?

Wiemy wszyscy dobrze, że przyrost naturalny ludności w Polsce jest jednym z największych w świecie. Rozrost narodu nie wzbudzał by żadnych trosk, gdyby istniał dość miejsca w Polsce, aby każdemu dać kawałek ziemi dla zaspokojenia jego potrzeb i jego najbliższycy. Polska niestety jest przeludniona na wsi, a więc tam gdzie mogłyby znaleźć ujście zastępy narastającej ludności. Wszak widać polska jest najbardziej przeludniona w świecie. Rząd polski aby ulżyć masom rolnym, przeprowadza reformę rolną. Jednak na jak długo starczy zapasów ziemi? Według urzędowych obliczeń zapas ziemi do parcelacji dochodzi w Polsce zaledwie do 1 mi-

liona ha. Licząc przeciętnie po 10 ha na osadę uzyskamy z tego zapasu 100.000 gospodarstw. A gdy przyjmiemy, że na każdym gospodarstwie znajdzie przytułek 5 osób — to zdołamy na rozparcelowanej ziemi umieścić zaledwie 500.000 ludzi.

Wobec tych cyfr czyż można ryzykować twierdzenie, że Polska posiada w swym kraju niezbędne obszary dla rozmieszczenia swej ludności?

Drugą bolączką polskiej rzeczy wistości jest duży brak surowców zarówno przemysłowych jak i konsumcyjnych. Przywóz ich do Polski np. w roku ubiegłym stanowił 49,5 proc. ogólnego importu. Przywóziliśmy musimy w znacznych ilościach bawełnę, wełnę, kauczuk, kopre, oleje egzotyczne, wszelkie rudy i wiele innych surowców dla naszego przemysłu. Przywóziliśmy musimy kawę, herbatę, kakao, różne przyprawy korzenne, owoce południowe i mnóstwo innych, konsumowanych w Polsce tak jak w każdym kraju kulturalnym. Import tych surowców w miarę poprawy koniunktury gospodarczej, w miarę zwiększania się konsumpcji — wzrasta znacznie.

Stoimy więc wobec konieczności zaopatrywania się w coraz większe ilości tych surowców u obcych, gdyż sami bogactw tych nie posiadamy, zaś klimat nasz nie po-

zwala na produkcję tych, które wymagają klimatu gorącego.

Pozbawiona przestrzeni dla ekspansji ludnościowej, pozbawiona surowców, na znaczenie których dla naszego gospodarstwa wskazuje sam fakt, że stanowią one połowę ogólnego polskiego przywozu, pozbawiona wreszcie wolnej ekspansji handlowej drogą przeciwnych restrykcji — Polska słusznie wysuwa postulat kolonialny, widząc w uzyskaniu terenów zamorskich możliwość wprowadzenia polskiego życia gospodarczego na tory normalne.

Mówi się czasem, że kolonie są niepotrzebne, że kolonie są tylko ciężarem. Czyż tak jest istotnie? Przyjrzyjmy się co mocarstwa kolonialne na koloniach zyskują.

Przedewszystkim kolonie są źródłem wielkich bogactw, źródłem surowców, których właśnie Polsce brak i które z takim wysiłkiem sprowadzać musi. Wszystkie państwa kolonialne nie tylko mają do swego rozporządzenia dowolne ilości surowców, lecz ponadto na handlu tymi surowcami, na sprzedawaniu ich obcym — robią ogromne interesy, zarabiają ogromne sumy. Polska niestety z tych dobrodziejstw, płynących z kolonii, korzysta dotychczas nie może.

Słusznie się często zaznacza, że kolonie przeważnie nie są terenami typowo emigracyjnymi, że więc Polska nie będzie tam miała ujścia

dla swej narastającej ludności. Tak istotnie jest przeważnie. Lecz spojrzmy na imperie kolonialne obce. Ileż tam plantatorów, iluz rzemieślników, inżynierów, kupców i innych znajduje zatrudnienie. Tak jak kolonie tych państw odciażają metropolie nie w setkach tysięcy, lecz może tylko w tysiącach, tak samo kolonie polskie odciażyłyby metropolie polską.

Przytem kolonie wpłynąć mogą na pośrednie załagodzenie zagadnienia populacyjnego. Posiadanie terenów kolonialnych, posiadanie tam surowców pozwoli na ich sprowadzenie bez narażania na szwank polskiego bilansu handlowego, pozwoli na szybsze uprzemysłowienie kraju, a więc na zwiększenie zatrudnienia, pozwoli na obniżenie cen na rynku krajowym wielu artykułów dziś dumpingowych, pozwoli na zwiększenie produkcji oraz konsumpcji wewnętrznej. Podniesie się wówczas ogólnym poziom społeczeństwa, bezrobocie stępi swe ostrze.

Polska musi dbać o swój rozwój, musi dbać o swą potęgę nie tylko militarną, lecz również o potęgę gospodarczą, która jest podstawą siły. Polska dzisiejsza musi pamiętać, że za dzisiejszym pokoleniem przyjdą pokolenia nowe, których potrzeby, których wymagania, których prężność będzie sto-krotnie większa niż to jest obecnie.

JERZY HULEWICZ.

Górnikowi cześć!

Są ludzie, którzy patrzą na świat robotniczy poprzez wiadomości prasowe, donoszące o groźbach strajków, o strajkach, o żądaniach podwyżki płac i zmniejszeniu ilości godzin pracy...

Są ludzie, którzy w robotniku upatrują jeno antagonistę kapitału. Dla tych ludzi zorganizowana rzesza robotnicza, to masa ludzka pozbawiona ideałów wielkich i szerokich, a bącząca jedynie i wyłącznie na taki rozwój stosunków w Państwie, któryby zapewnił robotnikowi jak najlepsze warunki bytowania.

Są ludzie, którzy nie doceniają w robotniku CZŁOWIEKA!

W rozwoju wypadków dziejowych są momenty, w których niedostrzegalne dla wielu wartości świata robotniczego ujawniają się w całej sile, a w takich momentach zdają się przodować GÓRNICZY.

W roku obecnym bezrobocie w Polsce osiągnęło w stosunku do ubiegłych lat kryzysu gospodarczego szczyt swego nasilenia. Społeczeństwo polskie stanęło w obliczu zbliżającej się zimy, której groza zastanowiła umysły nawet najmniej wrażliwe na nędzę opatrującą już setki tysięcy obywateli Rzeczypospolitej. Akcja ratownicza pod hasłem „Pomoc Zimowa“ ogartowała całe społeczeństwo i stała się dzisiaj naczelnym nakazem dla nas wszystkich.

Przejęcie się tym nakazem sumienia jest rozmaite — zależnie od ludzkich wartości wewnętrznych, poszczególnych jednostek. Ba, są nawet oportuniści (na szczęście nieliczni) dlatego, że uprawiają nałogowo opozycję w stosunku do Rządu, który organizacji Pomocy Zimowej w rozumieniu swego obowiązku patronuje i która wspiera całym swym autorytetem i swymi zasobami. Tych oportunistów możemy tu jednak pominąć z uśmiechem politywarstwa; nie są to bowiem ani pełni ludzie, ani pełni obywatele swego kraju, a raczej pół-ludzie, pół-obywatele, co najwyżej politykierzy. Wartości ich społeczne są dostatecznie małe, aby je w mawianym zagadnieniu wogóle brać pod uwagę. Ogromna większość narodu ochoczo i ofiarnie stanęła do walki z głodem, chłodem i bezdomnością.

Obwieścili gazety, że świat górniczy wysunął się na czoło wielkiej akcji ratowniczej.

Górnicy górnośląski, prawy dziedzie tradycji, która najdłuższa, bo kilkusetletnią niewolę zdolała zwalczyć i lud górnośląski w swej niewzruszonej polskości przywrócić Macierzy, ten górnik, jako społeczna masa wysokiej wartości powziął postanowienie oddać całą swoją pracę i swój cały zarobek na rzecz najniebezpieczniejszym braciom, którym los od mówił pracy.

Wszystkie organizacje górnicze na Górnym Śląsku, a więc „Związek Zawodowy Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rz. P. w Sosnowcu“ i „Związek Zawodowy Polaków“, powzięły uchwałę wydobywania z głębokości ziemi ogromnych ilości węgla, który ma zabezpieczyć bezrobotnych przed mrozem.

Piękny to czyn, świadczący o wielkim poczuciu solidarności społecznej górników. Za przykładem Górnego Śląska pójdzie Zagłębie Dąbrowskie i Zagłębie Krakowskie.

Gdy zaś wkrótce dowiemy się o sołdarną akcję wszystkich polskich górników, będziemy mogli zanotować ku ich chwale 75.000 tonn węgla stojących do dyspozycji Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Zimowej. Tak poważna ilość cennego materiału opałowego uchroni tę wielką rzeszę bezrobotnych i ich żony i dzieci przed mrozem.

„Gorące serca zważają mroź!“

Czyn górników, to czyn godny czczonego wieka wyrosłego na żywej i głębokiej kultury chrześcijańskiej; to czyn godny obywatela państwa, świadomego konieczności współdziałania z władzami i z całym polskim społeczeństwem!

Czyn górnika, to pełne zrozumienie wspólnoty interesów wszystkich obywateli, bo nikt nie wie, na kogo spadnie bezrobocie, druzgocząc wysiłki, a

spiracje i marzenia nieraz długich lat znoonej pracy. Kto dotąd jeszcze osiadał się w ofierze na rzecz Pomocy Zimowej dla bez-

robotnych, njech opieszalosci swej co prędzej poniecha, aby mógł śmiało spojrzeć w godną twarz polskiego górnika, aby mógł jemu czuć się równym.

Przyjazd min. Kościalkowskiego na „Dzień Społeczny“ w Zagłębiu

Dzisiaj, jak wiadomo, górnicy zagłębiowscy i na G. Śląsku mają przeprowadzić jedną dniówkę bezpłatnie na zimową pomoc bezrobotnym. Dzień ten nazwany „Dniem Społecznym“, będzie miał na wielu kopalniach charakter uroczystości.

W związku z tym przyjeżdża dzisiaj do Zagłębia i na G. Śląsk minister opieki społecznej p. Kościalkowski.

Pan minister, któremu towarzyszy w podróży główny inspektor pracy Klott zwiedzi kopalnie „Jaworzno“, „Saturn“ i „Eminencja“, gdzie zebrany w podziemiach kopalni górnikom podziękują za ich gotowość do wysiłków i ofiar na rzecz potrzebujących pomocy. Przemówienie to transmitowane będzie przez radio o godz. 18-ej.

Polskie Radio też bierze udział w

akcji górniczej, da bowiem dzisiaj trzy audycje z podziemi kopalnianych: jedną na o godz. 14 m. 15, drugą o godz. 18, wreszcie trzecią, będącą zobrazowaniem części „Dnia Społecznego“ — w godzinach 22—23.

Wczoraj na kilku kopalniach zagłębiowskich odbyły się zebrania górników w sprawie bezpłatnej dniówki. Na kilku kopalniach zebrani wypowiedzieli się przeciw tej akcji. Stało się to mianowicie na tych kopalniach, na których robotnicy już są opodatkowani na rzecz bezrobotnych.

Należy wiedzieć, że wiele załóg górniczych od kilku już lat utrzymuje wspólnie z zarządem kopalni kuchnie bezpłatne dla bezrobotnych, które ochłaniają pokaźne sumy.

W walce z gruźlicą Zebranie Tow. przeciwgruźliczego

W Dąbrowie pod przew. dr. Niepiłskiego odbyło się onegdaj posiedzenie zarządu Tow. przeciwgruźliczego. Na posiedzeniu po omówieniu szeregu spraw organizacyjnych uchwalono uruchomić poradnię przeciwgruźliczą.

Otwarcie poradni, która mieścić się będzie w lokalu po b. ambulatorium Ubezpieczalni Społecznej nastąpi w dniu 1 kwietnia roku przyszłego. W projekcie jest również kupno aparatu Roentgena.

„Dni przeciwgruźlicze“, które miały być urządzone w całej Polsce w miesiącu grudniu stosownie do zarządzenia władz centralnych odłożone zostały i odbędą się w kwietniu.

Przesunięcie terminu urządzenia „Dni przeciwgruźliczych“ spowodowane zostało rozpoczęciem już akcji komitetu zimowej pomocy bezrobotnym.

Zarząd uchwalił również wypłacić subwencje w sumie 340 zł. na leczenie gruźlików.

Wiadomości bieżące

Sobota 21 Listopad
 Dziś: Ofiarowanie N.M.P.
 Jutro: Cecylii, Filemona
 Wschód słońca: 7.43
 Zschód słońca 3.32

TEATR MIEJSKI W SOSNOWCU

Dzisiaj, dnia 21 bm. o godz. 20.30 przedstawia ostatniej nowości scen europejskich, niezwykle interesującej komedii W. Wernera pt. „Ludzie na krze“, w której autor w żywy sposób daje przekrój współczesnego życia na tle stosunków społecznej młodzieży do rodziców.

W roli głównej wystąpi znakomity artysta p. J. Bonecki, który przygotował sztukę reżysersko. Obok niego w kapitalnych rolach wystąpią pp. Arciszewska, Anusiakówna, Jasnorzewska, Marwicz, Szczęsna, Erwan, Golaszewski, Kostrzyński, Krotke i inni.

Premiera ze względu na to, iż „Ludzie na krze“ zostaną wystawione przed Warszawą, wzbudziła w Sosnowcu duże zainteresowanie. Bilety do nabycia w firmie W. Czechowski.

W niedzielę, dn. 22 bm. o godz. 11.30 specjalne przedstawienie dla młodzieży szkolnej komedii Al. Fredry pt. „Damy i Huzary“. Bilety od 25 do 75 gr. zamawiać można w kancelarii Teatru.

Kilogram słoniny 1 ZŁ. 50 GR.

Pod przewodnictwem vicepr. J. Ciupiało odbyło się onegdaj w Dąbrowie posiedzenie komitetu do walki z droższyną. Na zebraniu omawiano sprawę kalkulacji cen artykułów masarskich, przy czym ustalono, że kilogram słoniny nie powinien kosztować drożej jak 1 zł. 50 gr.

Podobno reżownicy nie chcą się na tę cenę zgodzić. Komisja jednak tym razem zamierza nie ustąpić.

Dla zdrowia dzieci SZKOŁ. W DĄBROWIE.

Magistrat dąbrowski zaangażował w tych dniach dentystkę p. H. Czubańską do opiekania się wyłącznie dziećmi szkół powszechnych.

Ostatnie badania lekarskie wykazały, że bardzo dużo dzieci ma słabe uzębienie. Zaangażowanie więc lekarki - dentystki było koniecznością.

KURS RÓBÓT RĘCZNYCH, Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet w Będzinie z dniem 1 grudnia br. otwiera kurs robót ręcznych, obejmujący roboty: szycielską, haft białą i kolorową. Zapisy przyjmuje kierowniczka przedziału szkolnego (Błoki 1-go Maja 2) w godz. od 9 do 14 codziennie.

DLACZEGO MAM PRÓBOWAĆ COŚ INNEGO?

Kiedy wiem, że Kremu NIVEA nie można niczym zastąpić? Tylko NIVEA zawiera EUCERYT i stąd ta niezrównana skuteczność. NIVEA wnika łatwo w głąb skóry i nie pozostawia po sobie tłustego połysku. Puder przylega lepiej i nie zatyka porów skóry, gdy przed napudrowaniem nakremuje się twarz lekko NIVEA. Krem NIVEA zaleca się kupować wyłącznie w aptekach, drogeriach i perfumeryjach, gdyż tylko te źródła zakupu z fachową obsługą nie usiłują narzucać konsumentowi naśladownictwa.

Krem NIVEA sprzedaje się tylko w znanych oryginalnych opakowaniach!

W pudełkach błyszczących po cenie: zł 0,40 - 0,75 - 1,40 i 2,60
 W tubach czystynowych: zł 1,35 i 2,25
 PEBECO Spółka Akcyjna w Poznaniu

Robotnicy Meyerholda NA BEZROBOITYCH.

Wczoraj odbyło się zebranie robotników fabryki lin, drutu i pilników Meyerholda w Będzinie, na którym omawiana była sprawa pomocy zimowej dla bezrobotnych.

Robotnicy jednogłośnie zgodzili się złożyć na ten cel ofiarę w wysokości zarobku jednej dniówki, z tym, że nie będą już obciążeni innymi świadczeniami.

Podobną uchwałę podjęli na zebraniu robotnicy fabryki Deichsel w Sosnowcu.

Wkrótce

TONI Z WIEDNIA

oraz słynny chór chłopców

„Wiener Sängerknaben“

ZARZĄD KOŁA MŁODZIEŻY PRACOWNICZEJ przy oddziale Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rz. P. w Sosnowcu podaje do wiadomości członków koła, że w niedzielę dn. 22 bm. o godz. 16.30 w sali reprezentacyjnej związku przy ulicy Sienkiewicza 17-a p. Gilde Włodzimierz wygłosi referat pod tytułem „Tragedia młodzieży polskiej“. Po referacie dyskusja. Z uwagi na interesujący temat uprasza się członków i wprowadzonych sympatyków koła o liczne przybycie. Wstęp wolny. Jednocześnie zarząd komunikuje, że tegoż dnia o godz. 19-ej odbędzie się w lokalu związku pięć o'clock. Wstęp wolny dla członków i wprowadzonych gości.

ZARZĄD ZW. B. OCHOTNIKÓW ARMII POLSKIEJ oddział w Sosnowcu wzywa członków na zebranie miesięczne, które odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 16, które odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 16 w domu społecznym w Sosnowcu przy ul. Żytniej 10. Ze względu na ważność spraw przybycie obowiązkowe.

WYJAŚNIENIE W związku z naszą wczorajszą wiadomością pt. „Strzelanina na moście“ p. Maksymilian Lubos z Mysłowic wyjaśnia, że całe zajście wynikło na tle nieporozumienia. P. Lubos pracuje jako magazynier przy robotach na Brynicy. Wracając tego wieczoru dorozką chciał skontrolować czy strażnicy pełnią służbę. Ponieważ stróż nie poznał p. Lubosa, nie chciał go przepuścić na most, co spowodowało ostrą wymianę zdań. Jednocześnie nie ukazało się dwóch osobników, z których jeden zaczął p. L., radząc swemu koledze wrzucić go do Brynicy. Zaczepiony p. L. wystrzelił 6 razy z rewolweru naładowanego ślepyimi nabojami, co spłoszyło napastników.

OFICEROWIE I PODCHORĄŻY REZERWY. Jutro (w niedzielę) o godz. 10.30 w domu społecznym w Sosnowcu przy ul. Żytniej, odbędzie się miesięczne zebranie członków koła ZOR. na którym kpt. Ostrowski z 23 pal. wygłosi odczyt na temat „Opóźnienie działań wojennych“. Zarząd koła wzywa swych członków do jak najliczniejszego wzięcia udziału w powyższym zebraniu.

POMOC BEZROBOTNYM TO NIE JAŁMUŻNA—TO TWÓJ OBOWIĄZEK.

CZŁOWIEK PRZED SADEM.

Idealny inkasent

Posterunkowy, który zatrzymał Jana Grzebnika, zebrzącego na ulicy, prowadząc go do komisariatu, powiedział z wyrzutem:

— Wstyd, żeby taki młody i zdrowy chłopak zebrzał! Znasz ty jakiś fach?

— A bo to jeden! — uśmiechnął się Grzebnik. — Takie mam kwalifikacje, jak mało kto! Ale czy to się ludzie na tym poznają?

— Jakie kwalifikacje? — zainteresował się przedstawiciel władzy.

— Najlepiej panie władzo, tobym pasował na inkasenta elektrowni tylko na tarasie musieliby mnie dawać dodatek za wódkę.

— Widzisz go!

— Nie pan nie widzisz! Nie dla mojej przyjemności wódka potrzebna, tylko się rozchodzi o interes elektrowni. Do uważa pan, ja jak sobie podpiję, to wszystko widzę podwójnie. Więc na ten przykład idę jako inkasent na miasto, żeby forse odbierać. Naturalnie podgazowany. Wchodzę do mieszkania, patrzę na licznik — tam, uważa pan, pokazuje, że za 6 złotych wypalił. A ja widzę 12. Bo włany jestem. I elektrownia ma czysty zysk. — Kapujesz pan? Chodzę do elektrowni co z 10 razy, klarowałem im, ale czy oni

swój interes zrozumieją? Na zbity pysk mnie wyleli.

I Grzebnik westchnął ciężko.

— Także samo na dyrektora banku, lepszego ode mnie pan nie znajdziesz. For se do ręki, to żeby się ziemia trzęsła nie wypuszcze. Coś we czterech bankach już byłem nie chcą. Powiadają mamy czterech derektorów. Wystarczy.

— Ja im tłumaczę: lepszy jeden mądry, jak czterech głupich. Wylejta tamtych, weźta mnie. Nie chcą.

— I pan władza się dziwi, że ja na że bry chodzę. Co mam robić? Zazdrość jest między ludźmi i człowieka z talentem nie chcą do roboty dopuścić.

— A uczciwego fachu żadnego nie znasz? — spytał policjant.

— Panie władzo! — obraził się Grzebnik. — Dyrektor banku nie uczciwy fach? Jak się pan władza wyraża?

I tak sobie wziął tę zniewagę do serca, że już od samgo komisariatu nie odzwalał się ani słówkiem.

Zabrał głos dopiero w sądzie, gdzie przyrzekł, że to już ostatni raz i że więcej nie będzie.

Trzy miesiące domu pacy przymusowej — brzmiał wyrok.

Na boiskach i bieżniach

Z Klubu Motocyklowego w Sosnowcu

Klub Motocyklowy Zagłębia Dąbrowskiego w Sosnowcu pożegnał już uroczystie sezon letni jazdy motocyklowej wspólną wycieczką i bankietem.

W ciągu ubiegłego lata członkowie klubu zdobyli na ogólnopolskich raidach dwie złote plakietki, trzy srebrne i jedną brązową, zdobywając jednocześnie dla Klubu w ogólnej klasyfikacji czwarte miejsce na motocyklowym raidzie gwałtownym do Warszawy. — Za turystykę członkowie Klubu otrzymali złotą plakietkę, dwie srebrne i dwie brązowe. Ogółem członkowie przejechali 10.556 kilometrów podczas dziesięciu wycieczek tuż ostatnich.

Obeonie Zarząd KMZD. organizuje na sezon zimowy szereg odczytów dla swoich członków z dziedziny obrony przeciwgazowej, techniki motorowej i elektrotechniki.

Mecz piłkarski
Polska — Niemcy

Termin meczu piłkarskiego Polska — Niemcy został ustalony na dz. 23 czerwca w Warszawie. Jest to dzień powszedni, ale PZPN, ze względu na przypadającą w tym dniu „Święto Wianków” — spodziewa się dużej frekwencji widzów.

< ZAWODY STRZELECKIE W WOJKOWICACH KOMORNYCH. Z inicjatywy Związku Rezerwistów zostały zorganizowane w dniu 8 bm, zawody strzeleckie i drużynowe mistrzostwo Wojkowie Komornych. W strzelaniu wzięło udział 6 drużyn.

Tytuł mistrza Wojkowie zdobyła drużyna Związku Podoficerów Rezerwy, drugie miejsce drużyna „Sokoła” trzecie drużyna Związku Rezerwistów. Najlepszym strzelcem okazał się p. K. Łukasik ze Związku Rezerwistów. Wrezenie nagród oraz dyplomów zwycięzcom nastąpi w sali szkoły powszechnej na „Wieczornie Rezerwistów” w dniu 21 bm, o godzinie 20.

< CEJZIK W SOSNOWCU. Miejski komitet P. W. i W. F. w Sosnowcu zaangażował pana Cejzika, który będzie prowadził w ciągu trzech tygodni zaprawę zimową sportowców zrzeszonych w klubach i stowarzyszeniach w całym Zagłębiu.

Zaprawa odbywać się będzie w sali gimnastycznej szkoły powsz. Prausa przy ul. Prez. Mościckiego w Sosnowcu dwa razy tygodniowo: w czwartki i soboty, z tym, że dla pań od godz. 6—7.30 wiecz., a dla panów od godz. 7.30—9 wiecz.

Rozpoczęcie zaprawy nastąpi w sobotę 21 bm.

× ODCZYT. Dziś o godz. 5 popoł. w lokalu Brynicy w Czeladzi p. Czech wygłosi odczyt na temat praktycznego zastosowania przepisów piłkarskich. Wstęp wolny.

× SOSNOWIEC — BRYNICA. Jutro o godz. 14 KS. Sosnowiec gościć będzie na własnym boisku czeladzką Brynicę.

× A. K. S. — CKS. Jutro o godz. 2-jej popoł. na boisku w Czeladzi CKS. zmierzy się z beniaminkiem ligi AKS-em z Chorzowa. Przedmecz: Cynkownia — CKS. (rez.).

× ZAGŁĘBIE — REPR. SOKOŁA I DĄBROWY. Jutro na stadionie miejskim w Dąbrowie staraniem miejscowego komitetu PW. i WF. odbędzie się ciekawy mecz piłkarski pomiędzy Zagłębiem a Reprezentacją Sokoła i Dąbrowy. Dochód z meczu przeznaczają się na FON. Początek o godz. 11 rano.

KOMUNIKAT Nr. 5/36

PODOKRĘGU ZAGŁĘBIA DĄBR.
PIŁKI RĘCZNEJ W SOSNOWCU.

1) Przypomina się klubom o uregulowaniu składek członkowskich za 3 i 4 kwartał w terminie do dn. 5.12.36 r. pod rygorem utraty praw członkowskich i utraty prawa głosu na Walnym Zebraniu.

2) Wzywa się Strzelecki Klub Sportowy w Sosnowcu do uiszczenia na rzecz skarbnika Podokręgu sumy zł. 4 gr. 30 (cztery zł. 50) należnych Podokręgowi, oraz należności za formularze — prospekt.

3) Podaje się do wiadomości klubom, że termin Walnego Zebrania Podokręgu został wyznaczony na dzień 13.12 br. Miejsce i godzina będzie podane dodatkowo. Wszelkie wnioski klubów winny być nadane na piśmie na dwa tygodnie przed Walnym Zebraniem.

4) Kluby STS. Unia — Sosnowiec, na desł. przez tat Podokrąg P. R. zgłosze nie swojej drużyny męskiej siatkówki do mistrzostw Okręgowych P. R. które odbędą się w Katowicach dn. 13.12.36 r. i Strzelecki Klub Sportowy Sosnowiec, zgłosze nie drużyny żeńskiej — siatkówki do mistrzostw Okręgu, które odbędą się w Katowicach dn. 9.12.36 r.

5) Przypomina się klubom, że wszelkie zawody rozgrywane na tutejszym terenie Podokręgu winny być zgłaszane do Podokręgu w terminie na 3 dni naprzód.

6) Zabrania się klubom zrzeszonym w Polskim Zw. Piłki Ręcznej rozgrywania jakichkolwiek zawodów z klubami niezrzeszonymi.

Sekretarz (—) Parzniewski.

Prezes: (—) Jeziorowski.

Sosnowiec, dn. 18.11.36 r.

W jednym zdaniu

Znany polityk brazylijski, Jan Alberto pracuje nad planem utworzenia ministerstwa sportu w Brazylii.

Śiaski OZHL. nosi się z zamiarem zaangażowania dwóch pierwszej klasy hokeistów kanadyjskich.

Na miejsce Cejzika PZLA. przyjmie najprawdopodobniej trenera amerykańsko-niemieckiego, Ralpa Hoke.

ELEKTROWNIA OKRĘGOWA W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM,
Spółka Akcyjna

zawiadamia swych Odbiorców prądu w miejscowości

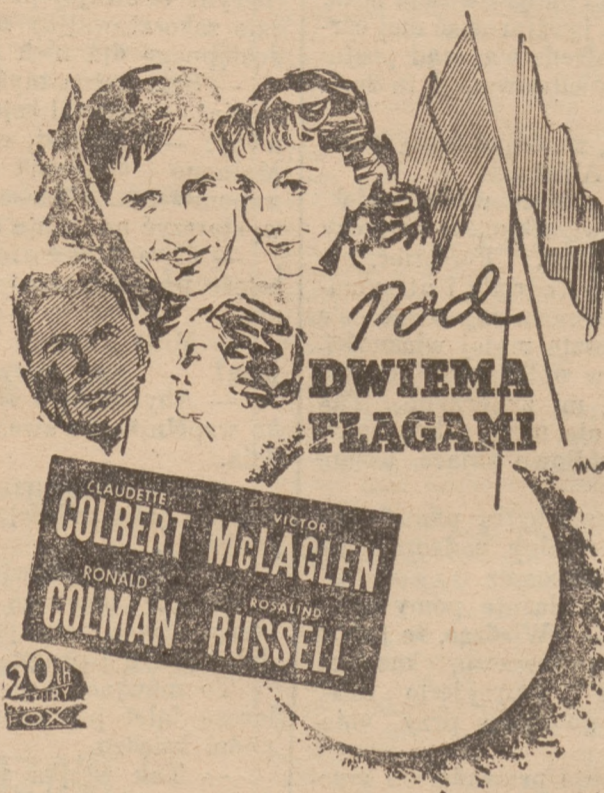
WOJKOWICE KOMORNE,

że w razie przepalenia się bezpieczników w instalacji elektrycznej reklamacje należy kierować bezpośrednio do posterunku monterskiego

W GRODZCU, UL. LEGIONÓW 7, TELEFON 7.10-71,

względnie w Wojkowieach Komornych od godz. 8 do 21 u WPana Przewoźnika, ul. Kościelna Nr. 1, parter (dom, gdzie mieści się agencja pocztowa).

KINO „ZAGŁĘBIE“

Największy film świata ostatnich lat dziesięciu

KINO „PALACE“

Najwesejsza komedia polska
z Eugeniuszem Bodo

Dwa dni w raju

Udział biorą: Helena Grossówna, Antoni Fertner, Sielański

CHCESZ CO KUPIĆ?
CHCESZ CO SPRZEDAĆ?
SZUKASZ MIESZKANIA?

CHCESZ WYJŚĆ ZAMAŻ?
CHCESZ SIĘ OZENIĆ?
CHCESZ ZMIENIĆ POSADĘ?

ZGUBIEŚ PASZPORT LUB WEKSEL!
ZGUBIEŚ PAPIERY, PIENIADZE?
SZUKASZ WŁAŚCICIELA RZECZY
ZNALEZIONEJ!

daj drobne ogłoszenie w „Expresie Zagłębia”,
a odniesiesz skutek niezawodny.

PRZYCHODNIA
LECZNICZA

chorób wenerycznych i skór. „Pomoc”
SOSNOWIEC, SIENKIEWICZA 17-a
Czynna: 11-1 i 5-8 pp., w święta: 11-1
Wizyta 5 złotych.

Popularny zapasnik polski Leon Giacobowski, o którego dwa błyskawicznych zwycięstwach w USA. przez k. o. prasa donosi, został zaangażowany do filmu w Londynie.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSADY I PRACE

POTRZEBNY pracownik fryzjerski na stałe i uczeń na praktykę. Będzin, ulica Okrzei 44 Zakład fryzjerski W. Wiśniewski.

KUPNO I SPRZEDAŻ

SKLEP spożywczy do sprzedania z towaram, wartość 1500 złotych. Wiadomość w administracji.

PLACE przy ulicy Wyspiańskiego do sprzedania. Wiadomość Sosnowiec, Okrzei 42, Musialik.

LOKALE

WOLNY lokal nadający się pod sklep lub piwiarnię w domu Gallota w Klimontowie

ZGUBIONE DOKUMENTY
LUCYNA PAWEŁCZYK zgubiła legitymację szkolną wydaną przez Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Sosnowcu.

JASKOWSKI STANISŁAW zgubił dowód osobisty wydany przez Magistrat m. Słomniki.